

Arròs

Leersia (*Leersia oryzoides*)

Leersia (*Leersia oryzoides* (L) Swartz) és una mala herba de recent introducció en els nostres arrossars. Els seus hàbits de creixement la fan altament invasiva, per això s'han d'adoptar una sèrie de mesures per a evitar-ne la proliferació.

En este moment, és especialment important limitar-ne la dispersió per la maquinària, segant les parcel·les afectades les últimes.

Aspecte d'un camp afectat per Leersia

RECOMANACIONS EN EL MOMENT DE LA SEGA

- Arrancar manualment les plantes on la densitat ho permeta.
- Tractar amb glifosat els rodals més problemàtics.
- En alguns casos, serà més recomanable tractar tota la parcel·la amb glifosat i no segar.
- La maquinària que treballa en parcel·les amb Leersia s'ha de netejar abans de traslladar-la a altres parcel·les. Cal començar a treballar per la zona més afectada i acabar per la menys afectada.
- Les parcel·les amb Leersia han de segar-se en últim lloc per a evitar que la maquinària la disperse.
- Inundar la parcel·la després de la sega per a provocar el rebrot de Leersia i tractar-la amb glifosat per a eliminar la major quantitat possible de rizomes.
- La campanya següent, passar a varietats tipus Clearfield® i tractar amb imazamox.
- En parcel·les que han presentat fortes invasions, es recomana la crema de la palla per a eliminar material de propagació, amb l'autorització prèvia.

Cítrics

Aranya roja (*Tetranychus urticae* Koch)

Vigilar les plantacions, especialment de clementines, observant la presència de formes mòbils. Estes se situen en fulles i fruits (vegeu el butlletí número 8, de maig de 2015). En este moment, és important detectar-ne la presència sobre el fruit. S'arriba al llindar de tractament quan està present en més del 2% de fruits.

Productes: abamectina, oli de parafina 79%, fenpiroximat, hexitiazox, piridabén, espiroclorfen, tebufenpirad.

Lluita biològica: s'observa ben sovint la presència d'àcars fitoseids (*Neoseiulus californicus*, *Phytoseiulus persimilis*) i coccinèl·lids com *Sthethorus punctillum*. Els tractaments fitosanitaris indiscriminats poden afectar les seues poblacions i provocar l'increment de les poblacions d'aranya.

Àcar roig (*Panonychus citri* McGregor)

Cal observar la presència d'adults, especialment en varietats del grup navel. Estes se situen en les fulles, tant en el feix com en el revés, i en els fruits. Són més abundants en les zones de major insolació i en les parts més altes. Les fulles i les fruites es decoloren i perden brillantor.

Lluita biològica: sol estar perfectament controlat pels seus enemics naturals, especialment els àcars fitoseids, per la qual cosa els llindars de tractament estaran en funció de la seua presència.

Llindars de tractament:

- Mes del 30 % de fulles amb presència d'àcars fitoseids: NO TRACTAR.

- Menys del 30 % de fulles amb presència d'àcars fitoseids: TRACTAR si:

més del 20 % de fulles tenen *P.citri* d'agost a octubre.

més del 80 % de fulles tenen *P.citri* durant la resta de l'any.

Productes: abamectina, oli de parafina 79%, clofentezin, etoxazol, fenpiroximat, hexitiazox, piridabén, espiroclorfen, tebufenpirad.

Taca marró (*Alternaria alternata* pv *citri*)

En esta època, es donen condicions especialment favorables per al desenvolupament de la malaltia, per la qual cosa s'ha d'extremar la vigilància en varietats sensibles com ara Nova i Fortuna. És molt important que el moment del tractament siga l'adequat, per tant haurà de prestar-se especial atenció a les condicions climàtiques.

El control es basarà en tractaments preventius quan es donen condicions d'aigua lliure: boira, rosada, pluges... En cas de pluges intenses que hagen llavat el producte, es repetirà el tractament quan es pugua entrar en la parcel·la.

Es pot consultar el risc d'infecció d'alternària en l'adreça següent: <http://gipcitricos.ivia.es/avisos-alternaria>.

Productes: compostos de coure inorgànic, mancozeb, piraclostrobina (vegeu autorització excepcional en butlletí núm. 10)

Aigualit (*Phytophthora* sp)

Si es donen condicions favorables (pluges i temperatures suaus) per al desenvolupament del fong *Phytophthora*, causant de l'aigualit, es recomana aplicar tractaments preventius.

Tractar fins a mitja alçària, sobretot en les parcel·les que tinguen fruita baixa i on no hi haja herba al sòl. Si no s'ha pogut fer el

tractament, es recomana una aplicació amb un fungicida sistèmic, no més tard de 48 hores després de la pluja.

Productes: *compostos de coure inorgànic, etil-fosfit d'alumini, mancozeb, metalaxil, metalaxil-m*

Podridura de les branques i coll de l'arrel (*Phytophthora* sp)

S'observen exsudacions gomoses en la part basal del tronc, que formen un xancre característic. Pot afectar també branques principals on s'aprecien exsudacions de goma en àmplies zones. Si es donen condicions favorables, la malaltia avança ràpidament i provoca la mort de les branques afectades. En les fulles apareix una decoloració i engrogiment del nervi principal.

Evitar tolls i afavorir el drenatge de la parcel·la, netejar la zona danyada i tractar-la amb oxiclòrid de coure. Tractaments foliars o al sòl amb fungicides sistèmics.

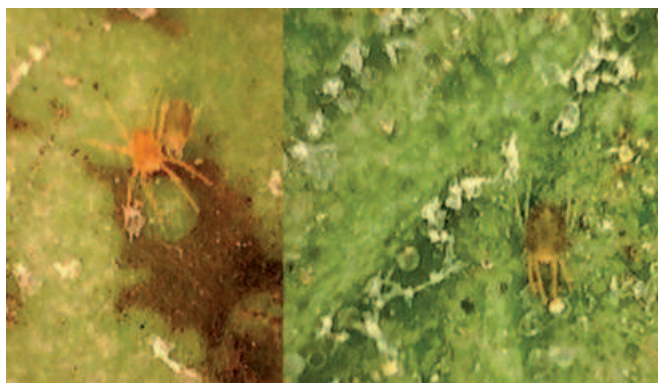
Productes: *compostos de coure inorgànic, etil-fosfito d'alumini, metalaxil, metalaxil-M.*

***Eutetranychus banksi* McGregor (Àcaro de Tejas)**

Es detecta en 2013 a la Safor i, de manera puntual, en alguna parcel·la de la Ribera Alta. Durant 2014 se n'observa una gran proliferació en els cítrics de les comarques de la Safor, la Marina Alta, la Costera i, molt especialment, de la Ribera Alta.

Detecció i identificació: pel seu comportament i, sobretot, pels símptomes que ocasiona, els atacs d'este àcar podrien confondre's amb els de *Panonychus citri* (àcar roig).

En les colònies, s'observen, a simple vista o amb una lupa senzilla, individus de tots els estadis, distribuïts per tota la fulla, preferentment en el feix. Són de color variable, des d'ataronjat rogenc fins a verd fosc, passant per marró verdós, en contrast amb el roig fosc característic de *P. citri*. La femella d'*Eutetranychus* presenta un aspecte més llis, a diferència de la de *P. citri*, que presenta quatre parells de quetes que ixen de sengles unflors molt aparents. Els mascles es caracteritzen per la longitud de les potes, major que la del cos, i són fàcilment recognoscibles. Les postes es distribuïxen per tot el feix de la fulla, sobretot en les proximitats de les nervacions. No tenen el típic pèl de l'ou de *P. citri* i tenen un color clar.

Eutetranychus banksi, mascle i nimfa (esquerra), i femella (dreta)

Igual que altres tetraníquids, se'l localitza en fulles totalment desenvolupades. Només en el cas de forts atacs, l'observarem sobre la fruita, a diferència de l'àcar roig, que s'instal·la en les fruites amb més facilitat. A escala de l'arbre, l'atac pareix localitzat en zones altes i d'orientació sud-sud-est. Buscarem la presència d'individus vius o restes de mudes en fulles madures, preferentment exposades al sol i en les vores de la parcel·la, al costat de camins i séquies.

Biologia: presenta diverses generacions a l'any, i l'afavorixen les temperatures elevades, entre 28 i 31°C, per la qual cosa l'àcar de Texas pot estar present ja a primèria de l'estiu, sobretot després de primaveres càlides. Les poblacions més elevades se solen donar a la tardor, i els atacs es prolonguen si les temperatures són favorables; en este cas la població es multiplica de manera explosiva.

Eutetranychus banksi és polífag i, a més de cítrics, es troba sobre papaia, fesols, cotó..., i s'observa també la seua presència en la nostra zona sobre vegetació espontània.

Danys: la simptomatologia observada és semblant sempre a l'ocasionada per *P. citri*, amb el típic puntejat que atorga un aspecte platejat a les fulles i decoloració en les fruites que estan molt atacades. En atacs intensos, quan es combinen amb baixa humitat ambiental i vent o deficient contingut d'humitat de la planta per sequedat del sòl o deficiències en el sistema radicular, es poden produir fortes defoliacions, sobretot en les zones més altes i externes de l'arbre, més exposades al vent. Les fulles atacades són més sensibles a les condicions adverses.

Colònia en una fulla, que presenta un aspecte platejat

Decoloració en fruites

Mesures de control: vigilar la presència d'àcar de Texas en la parcel·la, sobretot a partir de finals de l'estiu. No hi ha un llindar establert, ja que es tracta d'una plaga recent. Com a referència podem considerar un llindar d'1 a 3 femelles per fulla (equivalents a 3 a 8 formes mòbils per fulla). També, més senzill, podem valorar el percentatge de fulles ocupades emprant llindars semblants a *P. citri*. El llindar estaria entre un 20% a finals d'estiu i tardor i un 80% la resta de l'any, especialment si es donen condicions de clima sec i vent.

Cal evitar a qualsevol preu fer tractaments innecessaris. Si és possible, tractar només els focus. Es podran utilitzar els productes autoritzats en el Registre de Productes Fitosanitaris del Ministeri

d'Agricultura, Alimentació i Medi Ambient. Els olis minerals poden ser una bona alternativa, actuen com a ovicides i adulticides, respecten els enemics naturals i són menys favorables a la inducció de resistències.

Alternatives al control químic: els enemics més eficaços es troben entre els àcars fitoseids (*Neoseiulus californicus*, *Euseius stipulatus*), encara que el predador principal de l'àcar roig, el fitoseid *E. stipulatus* es mostra menys eficaç sobre *Eutetranychus banksi*. Hi ha, a més, altres insectes auxiliars, com ara el coleòpter coccinèl·lid *Stethorus punctillum*. També s'ha observat una

important presència de *Conwentzia psociformis* i *Semidalis aleyrodiformis* en parcel·les atacades d'*Eutetranychus banksi*.

Els tractaments innecessaris i realitzats arbitràriament i sense criteri poden impedir l'acció d'estos organismes i resultar més perjudicials a llarg termini.

Productes: oli de parafina 79%, clofentezín, etoxazol, fenpiroximat, hexitiazox, espiroclorfen, tebufenpirad (vegeu el butlletí número 4, de març de 2015).

Fruiters

Mosca de la fruita (*Ceratitis capitata*)

Quan la fruita estiga receptiva, és a dir, quan s'iniciï el canvi de color, cal mantindre-la protegida contra esta plaga.

És fonamental retirar o destruir tota la fruita del sòl, així com la que pugua quedar en l'arbre després de la recol·lecció, ja que s'hi produiran nous atacs de la plaga, amb la consegüent aparició de gran quantitat d'adults, que atacaran altres fruites encara per recol·lectar. També és molt important tractar els arbres disseminats quan s'aproxime la maduració.

Productes: azadiractina, betaciflutrina (no autoritzat en el cirerer), ciflutrin (només en la bresquillera), deltametrina, deltametrina + tiacloprid (no autoritzat en la prunera), etofenprox (albercoquer i bresquillera), fosmet (només bresquillera), lambda-cialotrina, metilclorpirifòs (només bresquillera), spinosad (prunera i bresquillera).

Productes per al caqui: azadiractina, deltametrina, etofenprox, lambda-cialotrina, lufenuron, spinosad.

Lluita biotècnica: captura massiva; atracció i mort.

FRUITERS DE PINYOL I LLAVOR

Poll de Sant Josep (*Quadraspidiotus perniciosus*)

Durant el mes de setembre va començar l'avivament de les postes de la 3a generació. En les finques amb problemes persistents de la plaga es pot tractar esta generació, una vegada arplegada la fruita, per a evitar problemes de residus.

Productes: buprofezina (excepte en l'albercoquer), deltametrina, fenoxicarb, metil clorpirifòs (excepte en albercoquer, cirerer i prunera), piriproxifén.

Cuc capgròs (*Capnodis tenebrionis*)

Els danys més greus d'esta plaga es troben en ametlers, albercoquers, cirerers i pruneres, especialment en secà.

Els únics tractaments permesos en fruiters contra esta plaga són en polvorització foliar i, per tant, els tractaments aniran dirigits a controlar els adults.

Els màxims poblacionals s'han produït durant el mes de setembre, per la qual cosa es recomana en aquelles parcel·les amb danys o presència de la plaga efectuar un parell de tractaments.

Es recomana, com a mesura complementària per a controlar-la, arrancar i cremar com més prompte millor els arbres morts o molt afectats, incloent-hi el màxim possible d'arrels, per a eliminar les larves i pupes que puguen albergar-s'hi.

Productes: clorpirifòs (només en cirerers i pruneres), imidacloprid, tiametoxam (només en cirerers).

FRUITERS DE LLAVOR

Cucat o carpocapsa (*Cydia pomonella*)

El vol de la 3a generació s'ha produït durant el mes de setembre. En les parcel·les on encara quede fruita per recol·lectar s'ha de protegir fent un tractament insecticida quan se supere el llindar de 2 adults/trampa i setmana.

Recordeu respectar al màxim la dosi i el termini de seguretat de l'insecticida emprat.

Productes: acrinatrina (només en la pomera), *Bacillus thuringiensis* varietat Kurstaki, betaciflutrina, ciflutrina, cipermetrina, clorantraniliprol, deltametrina, deltametrina + tiacloprid, diflubenzurona, etofenprox, fenoxicarb, fosmet, indoxacarb (només en la pomera), lambda-cialotrina, metil clorpirifòs, metoxifenocida, spinosad, tebufenocida.

Olivera

Mosca de l'olivera (*Bactrocera oleae* Gmel)

L'index de picada és molt irregular, per la qual cosa cal estar atents a la seua evolució en les nostres parcel·les. És molt important mantindre operatives les botelles tipus "olipe" en les zones de trampeig massiu ja que, durant finals de setembre i octubre, se solen produir increments importants de població de la mosca de l'olivera procedent d'altres parcel·les.

En el cas de detectar picada nova es pot optar per alguna de les estratègies de l'avís anterior: tractament de pegat o tractament total. En tractaments tardans, cal tindre en compte en l'elecció del fitosanitari el termini de seguretat.

Productes:

Tractament de pegat (enceball): deltametrina + proteïna (p.s. 7 dies); dimetoat * + proteïna (p.s. 7 dies); imidacloprid + proteïna (p.s. 7 dies); lambda-cialotrina + proteïna (p.s. 7 dies); spinosad (p.s. 7 dies), alfa cipermetrina + proteïna (p.s. 7 dies).

Tractaments a tot l'arbre: fosmet** (p.s. 30 dies); imidacloprid (p.s. 7 dies); lambda-cialotrina (p.s. 7 dies); deltametrina (p.s. 7 dies).

* no utilitzar en varietats sensibles (Blanqueta, primerenca de Montán)

** ph del caldo = 5,0

Si optem pel tractament total, es pot aprofitar per a fer al mateix temps un tractament contra el repilo amb algun compost de coure autoritzat.

Vinya

Cucs del raïm (*Lobesia botrana*)

Les poblacions de cucs del raïm en la 3a generació s'han considerat normals, presenten les característiques típiques d'esta generació, és a dir, captures d'adults no massa elevades i escalonament de vol i postes. D'esta manera, han sigut necessaris els tractaments insecticides per a controlar la plaga en totes les zones vitícoles de la comunitat.

Les dates d'estos tractaments es van avisar a través del contestador automàtic, així com per correu electrònic. En el quadre següent es recorden les dates dels tractaments.

Zona	Dates	Observacions
Zona Centre	23 al 28 juliol	Repetir passada la persistència
Vall d'Albaida	29 julio al 2 agost	Repetir passada la persistència
Terres dels Alforins	1 al 8 agost	Repetir passada la persistència
Utiel-Requena	8 al 16 agost	Repetir passada la persistència

Mosquit verd (*Empoasca vitis/ Jacobiasca lybica*)

En l'anterior Butlletí d'avisos ja comentàrem que les poblacions de mosquit verd eren importants, sobretot, en les vinyes de la zona Centre i la Vall d'Albaida.

En el cas d'observar-se vinyes amb símptomes d'esta plaga (fulles amb coloracions rogenques en varietats tintes, i grogues en les blanques, que comencen en les vores i avancen cap a l'interior de les fulles), es recomana realitzar un tractament contra esta plaga, a fi d'evitar una defoliació prematura de les plantes, la qual cosa comportaria una disminució de reserves de cara a la brotada de la pròxima campanya.

Míldiu (*Plasmopara vitícola*)

Les pluges produïdes estos últims dies han afavorit el desenvolupament d'este fong. Un atac tardà de míldiu provocarà la formació d'òrgans de reserva i una defoliació prematura de la planta.

Amb l'objecte de mantindre el major temps possible la vegetació sana en el cep, es recomana protegir les vinyes contra esta malaltia.

NOTA. Tant en el cas del míldiu, com en el del mosquit verd, si ja s'ha efectuat la verema, no hi haurà problemes de residus, però si encara no s'ha recol·lectat la fruita, s'haurà de respectar al màxim el termini de seguretat del plaguicida emprat.

Productes: Vegeu el Butlletí d'Avisos número 7.

Autoritzacions excepcionals

Composició: etilè 4% p/p [GA]

Cultiu: cítrics

Ús: desverdització

Dosi: màxim 5 mg d'etilè/L de volum de cambra a 20-22° C durant un màxim de 7 dies

Aplicació: cambres d'atmosfera controlada, postrecol·lecció, una sola aplicació

Termini de seguretat: n.p.

Efecte de l'autorització: des de l'1 de setembre fins al 29 de desembre de 2015 (clementines i satsumes), des de l'1 d'octubre de 2015 fins al 28 de gener de 2016 per a taronges i mandariners híbrids i des del 17 de setembre fins al 30 de desembre de 2015, per a llimes i pomelos.

Composició: etefon 48% [SL] p/v

Cultiu: caqui

Ús: fitoregulator per a avanç de maduració

Dosi: 0.1 l de producte/ha (48 gr de substància activa/ha)

Aplicació: polvorització normal, 1 aplicació per campanya

Termini de seguretat: 15 dies

Efecte de l'autorització: des de l'1 de setembre fins al 15 de desembre de 2015

Composició: fórmules a base d'1,3 dicloropropé, cloropicrina i combinacions d'ambdós

Cultiu: bròquil i carxofa

Ús: desinfecció de sòls nus, previs al trasplantament

Dosi: segons el producte utilitzat

Aplicació: 1 aplicació per període vegetatiu

Termini de seguretat: 14 dies

Efecte de l'autorització: des del 3 d'agost fins al 6 de novembre de 2015

Composició: tiacloprid 480 g/l [SC]

Cultiu: ametler

Ús: insecticida contra *Capnodis tenebrionis* (cuc capgròs)

Dosi: 0,25 l producte/ha

Aplicació: polvorització foliar, amb un màxim de 2 aplicacions espaiades almenys 14 dies

Efecte de l'autorització: 1 de setembre fins al 16 de novembre de 2015

Composició: àcid gibberèl·lic 1,6% p/v [SL], 3,6% [SL] p/v i 40% [SG] p/p

Cultiu: caqui

Ús: fitoregulator per al retard de la maduració

Dosi: fórmules de l'1,6% p/v [SL] a 1,2 l producte/ha; del 3,6% [SL] p/v a 0,75 l producte/ha i del 40% [SG] p/p a 0,075 l producte/ha

Aplicació: polvorització normal, dos aplicacions per campanya amb un interval de 15 dies

Termini de seguretat: 15 dies

Efecte de l'autorització: des del 19 de setembre fins al 15 de desembre de 2015

GENERALITAT VALENCIANA
CONSELLERIA D'AGRICULTURA, MEDI AMBIENT, CANVI CLIMÀTIC I DESENVOLUPAMENT RURAL